

*Любченко Олександра,
здобувачка вищої освіти
спеціальності 026 «Сценічне мистецтво»
Харківської державної академії культури*
Науковий керівник:
*Шумакова Світлана Миколаївна,
кандидатка мистецтвознавства,
доцентка кафедри режисури
Харківської державної академії культури*
<https://orcid.org/0000-0002-2269-3149>

ВІЗУАЛЬНИЙ ТЕАТР ЯК КОНСТРУКТИВНИЙ КОМУНІКАНТ НА ТЛІ ВЛАСНИХ VISUAL-РЕСУРСІВ

Візуальний театр – це театр митців, які будують свої вистави за законами пластичних мистецтв, зокрема людського тіла, живопису та предметів.

«Візуальний театр (або visual theatre) – рід театру, в якому головним виразним засобом є «картинка». Візуальний театр з'єднує драму з театром ляльок та інших об'єктів, театр художника з пантомімою, інсталяцію з мультиплікацією 3D і так далі. Цей театр звертається до фантазії глядачів і пропонує вибудувувати зв'язок між епізодами асоціативно і індивідуально. У візуальному театрі скільки глядачів – стільки і вистав. Але автор в візуальному театрі – один. Постановник вистави сам вигадує історію, яку хоче розповісти, створює або підбирає музику, організовує простір, виставляє світло» [1].

Історичними новаторами постали модерністи початку ХХ ст., зокрема вистави дадаїстів і сюрреалістів, метою яких було звільнити мистецтво й театр від придушення слова й літератури. І візуальна школа Баугауз, в рамках якої поняття «візуальний театр» вперше було вжито. «Німецький художник, скульптор і хореограф Оскар Шлеммер влаштував у школі Баугауз вистави, де танцюристи були геометрично організовані на сцені – вони виглядали як живі скульптури. Новаторство тут полягало в тому, що Шлеммер почав із візуальної драматургії. «Тріадичний балет» (прем'єра 1922 р.)» [1].

Слід виокремити потужний терапевтичний вплив візуального театру наприкінці ХХ ст., особливо для пацієнтів з вадами слуху, для яких було використано ресурс візуального театру. Мова йде про принцип залучення

такої колективної діяльності, як процес створення та виконання спільних видовищних робіт і п'єс, що активізують візуальні елементи з метою розвитку інклюзивної комунікації між гравцями. Візуальний театр «Quest», заснований в Ланхемі, штат Меріленд (1997 р.), – це група митців, педагогів та відданих волонтерів з різним етнічним, культурним та мистецьким досвідом, які створюють, продюсують, ставлять та підтримують візуальний театр. На зламі століть жодна театральна компанія в Сполучених Штатах не співпрацювала з такою інклюзивною групою митців та професіоналів у галузі мистецтва [2].

Стан розвитку сучасного театру такий, що те, що відкривається у відповідних сферах, одразу стає його ефективним ресурсом. Так сталося і продовжує відбуватися в сучасному, вже професійному, візуальному театрі. Візуальний поворот відбувся одночасно із засадами розвивального театру для інклюзивних, молодих глядачів та учасників, ввівши здорову дорослу аудиторію, яка цілісно сприймає світ, у світ часткової повноти, орієнтований на фрагментарне сприйняття образів світу, сфокусований на емоціях, змінах кольору, світла, тіні, перспективи та масштабу окремих учасників дійства і масштабу окремих учасників дійства та їхніх окремих частин тіла, а також на позахудожніх техно-образах [2].

Послання візуального театру полягає в тому, що глядачів навчають не шукати сенсу, змісту, логіки чи сюжету. Ці поняття часто добре замінюються підсвідомими, фізичними спалахами усвідомлення. Аудиторія, яка звично користується п'ятьма природними каналами інформації, перетворюється на публіку, яка задовольняється одним каналом комунікації – візуальним, фізичним, медійним тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Визначення «Візуального театру». URL: <http://www.ncca.ru/events.text?filiat=3&id=2515> <http://meyerhold.ru/kruzhok-vizualnogo-teatra> (дата звернення: 30.03.2024).
2. Коваленко О. М. «Теорія режисури: генеза індивідуального художнього стилю від «великого стилю» до мета модерну» URL: https://www.kurbas.org.ua/Kovalenko_zvit_2018.pdf (дата звернення: 28.03.2024).